

Marcin Szumigraj

"Coherence, Co-operation and Quality in Guidance and Counselling" : sprawozdanie z Konferencji Międzynarodowej IEAVG, Jyvaskyla, 3-5 czerwca 2009

Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja : kwartalnik myśli
społeczno-pedagogicznej nr 1 (49), 105-113

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

*Coherence, Co-operation and Quality
in Guidance and Counselling,*
**Sprawozdanie z Konferencji Międzynarodowej IEAVG,
Jyvaskyla, 3–5 czerwca 2009**

Konferencja, która odbywała się w około 130 tys. mieście Jyvaskyla położonym w środkowej części Finlandii oddalonym blisko 250 km od Helsinek, została zorganizowana przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Doradztwa Edukacyjnego i Zawodowego IAEVG/AIOSP, Fiński Instytut Badań Edukacyjnych (FIER) i Uniwersytet Jyvaskyla, przy udziale Ministerstwa Zatrudnienia i Ekonomii oraz Ministerstwa Edukacji Finlandii. Samo miasto jest malowniczo położone wśród jezior i lasów. Jak głosi folder przekazany uczestnikom, jest to miasto nauki i nowoczesnych technologii, centrum kultury, biznesu i sportu, miasto całonocnego uczenia się, w którym co trzecia osoba jest uczniem albo studentem. Jest to także miejsce urodzenia i życia słynnego fińskiego architekta Alvara Aalto, którego kilka budowli znajduje się w mieście i jego okolicach. Architektonicznie nie odbiega jednak od wielu XIX-wiecznych, innych miast skandynawskich z nowoczesną miejską zabudową.

Uniwersytet Jyvaskyla, miejsce obrad konferencji, został założony w 1934 roku, ale jego początki sięgają XIX wieku. Posiada siedem wydziałów, kształci się na nim 16 tys. studentów. Odgrywa również znaczącą rolę w edukacji dorosłych jako uniwersytet otwarty, oraz centrum edukacji ustawicznej. Jest siedzibą Narodowego Programu Badań Edukacyjnych Finlandii. Obok wydziału nauk humanistycznych i wydziału nauk społecznych, które umożliwiają studia m. in. w zakresie ekonomii, gerontologii, poradnictwa, edukacji, studiów językoznawczych, uniwersytet specjalizuje się w fizyce przemysłowej, nanoelektryce, technologiach informacyjnych i naukach przyrodniczych.

Pogoda w dniach obrad mimo czerwca dość kapryśna, deszczowa i chłodna nawet jak na skandynawskie warunki, kontrastowała z ciepłą atmosferą stwarzaną przez organizatorów, oraz wszystkich fińskich uczestników. Gospodarze

konferencji wraz z władzami miasta zapewnili wspólną wycieczkę łodzią po urokliwym jeziorze, połączoną z wyborną kolacją, na której serwowano wyśmienite dania fińskiej kuchni w restauracji na wyspie Saynatsalo. Dało to nam możliwość wzajemnego poznania się i integracji przy tańcach i barze. Życzliwość i serdeczność, doświadczana w ciągu całego pobytu, sprzyjała nawiązaniu kontaktów towarzyskich i naukowych z kolegami z różnych krajów, co nadal owocuje wymianą poglądów i wzajemnym odwiedzaniem się¹.

Organizacja konferencji

W konferencji, która trwała 3 dni, uczestniczyło około 400 osób z Europy, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Ameryki Południowej, Afryki, Azji, Australii i Nowej Zelandii. Polska była reprezentowana przez środowiska naukowe z uniwersytetów Łódzkiego i Zielonogórskiego, Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu oraz przez przedstawicieli

¹ W dniu 27.09.2009 r. w Naukowym Seminarium Poradownictwa, prowadzonym przez prof. dr hab. Bożenę Wojtasik w DSW we Wrocławiu wziął udział prof. Spyros Kriwas z Uniwersytetu w Patras (Grecja) z referatem *The social constructionism and constructivism in career counseling intervention: basic theoretical points and practical implications (Społeczny konstrukcjonizm i konstruktywizm w zawodowej interwencji poradniczej: podstawy teoretyczne i implikacje praktyczne)*, z którym współpraca naukowa została nawiązana właśnie na konferencji w Jyväskylä.

Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Z przyczyn zawodowych i osobistych mogłem uczestniczyć jedynie w dwóch dniach konferencji.

Organizatorzy zaproponowali cztery formy wystąpień. Były więc obrady plenarne, wykłady, które miały charakter przewodnich, wprowadzających w tematykę konferencji. Przygotowano też 10 tematycznych spotkań seminaryjnych. Kluczowymi zagadnieniami obrad i dyskusji były tam: teorie kognitywne i proces projektowania życia w oparciu o ich założenia; ocena poznawczych teorii kariery, ich współczesny status i implikacje dla rozwoju usług; doradztwo kariery w krajach Ameryki Południowej; poradnictwo dla młodzieży w kontekście wielokulturowym; poradnictwo grupowe; jakość usług w doradztwie; inicjatywy polityki europejskiej wspierającej ścieżki indywidualnego uczenia się; tożsamość zawodowa: jak definiujemy, kim jesteśmy; e-doradztwo i „wirtualny rozwój zawodowy”; usługi doradcze w Finlandii.

Formą udziału, przewidzianą dla najliczniejszej grupy uczestników, były krótkie doniesienia z badań. Zakwalifikowane komunikaty i prezentacje zgrupowano w 40 sesji tematycznych. Problematyka, wokół której dyskutowano dotyczyła: wyboru kariery i rozwoju zawodowego; metod doradztwa i poradnictwa; poradnictwa i doradztwa kariery dla młodzieży; doradztwa w szkolnictwie wyższym; ewaluacji usług świadczonych przez doradców; doradztwa i poradnictwa w regionalnych kontekstach; problematyki uwarunkowań kulturowych i *gender* w poradnictwie; poradnictwa na odległość; rozwoju dobrej praktyki do-

radztwa i poradnictwa; polityki doradczej; rozwoju zawodowego doradców; planowania życia; roli narracji biograficznej i badań narracyjnych w poradnictwie; a także doradztwu w miejscu pracy.

Czwartą formułą wystąpień była sesja plakatowa. Zaprezentowano łącznie 24 plakaty prezentujące wyniki badań dotyczących m.in.: relacji praca-rodzina; autonomii w kierowaniu; roli wartości w dokonywaniu wyborów; stosowaniu narzędzi testowych; umiejętności zarządzania; polityce w zakresie doradztwa; roli szkoły w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych; roli *gender* w rozwoju zainteresowań dziewcząt i chłopców; nowych obszarów poradnictwa (zdrowie i wspólnota); zagrożeniu ryzykiem wykluczenia; poradnictwa dla studentów; jakości poradnictwa.

Tak wielka liczba wystąpień, uniemożliwiła uczestnictwo we wszystkich sesjach, którymi jest się zainteresowanym (z wielu musiałem zrezygnować), jak też utrudnia oddanie w krótkim sprawozdaniu charakteru całej konferencji. Sądzę jednak, że uda mi się zrekonstruować ogólnego jej „ducha”.

Tematyka obrad

Jak sygnalizowałem, obrady plenarne miały wprowadzić słuchaczy w problematykę, poprzez nakreślenie szerokiego kontekstu analizowanych zjawisk.

Pierwszego dnia głos zabrał profesor paradoznawstwa i rozwoju zawodowego

w Zakładzie Psychologii Wychowawczej i Systemów Ucznia Uniwersytetu Stanowego Florydy – James P. Sampson. Zajmuje się on badaniami nad zastosowaniem technologii, głównie komputera, w doradztwie i poradnictwie. W swoich badaniach koncentruje się na zagadnieniach podejmowania decyzji, oraz włączaniu wiedzy dotyczącej osiągnięć naukowych w projektowanie i podnoszenie efektywności wyboru kariery i świadczenia usług. Bada sposoby kontrolowania projektów i właściwe użytkowanie technologii informacyjnej w ocenie źródeł informacji w usługach poradnictwa i doradztwa.

Wykład J.S. Sampsona zatytułowany *Przekształcanie teorii kariery w praktykę. Ryzyko niezamierzonej niesprawiedliwości społecznej* był bardzo szeroką i krytyczną analizą teorii kariery i społecznych skutków jej stosowania w praktyce. Proces ten, zdaniem amerykańskiego badacza, przebiegał przez: analizę rozumienia skuteczności, kosztów, rodzajów czynników wpływających na dostępność praktyki poradniczej i przekładania się dostępu na odczucie sprawiedliwości społecznej. Czternastostronicowy wykład pełen był odwołań do literatury i badań, rzetelnie przygotowanych przez zespół współpracowników J.S. Sampsona. Celne analizy obejmują następujące zagadnienia: 1) podmioty doradztwa (doradców i klientów), 2) oceny efektywności i kosztów (jawność rezultatów i nakładów), 3) nieobecność w literaturze (anglosaskiej) łącznego rozpatrywania teorii kariery, polityki publicznej, kosztów poradnictwa, 4) doskonalenie integracji teorii, polityki i praktyki poradnictwa, 5) dostęp

do praktyki doradztwa i jego wpływ na sprawiedliwość społeczną (ograniczenia, koszty, dostęp do technologii IT, zróżnicowanie metod doradczych), by dojść do modelu „współpracujący w poradnictwie” (*collaborative counselling*), co oznacza jednoczesną pracę doradcy z dwoma klientami, pomiędzy którymi istniała wcześniej inna relacja społeczna. Przy zastosowaniu takiego modelu pracy następuje wzajemne uczenie się i porównywanie swoich osiągnięć, co poprawia motywację i sprzyja wzmocnieniu umiejętności podejmowania decyzji. Jednocześnie współpracujący mają większą możliwość analizy własnych barier i osiąganych celów. Jest to dla nich również naturalna sytuacja emocjonalnego wsparcia, szczególnie ważna w poradnictwie międzykulturowym. Wystąpienie J.S. Sampsona, skończyło się postawieniem dziesięciu pytań kluczowych dla rozpoczynającej się konferencji. Wśród nich za najważniejsze uznaje:

Czy teoria w sposób jawny przedstawia założenia praktyki?

Czy stosowane praktyki w poradnictwie poprawiają, albo utrudniają dostęp do poradnictwa? Czy są jakieś kulturowe albo narodowe kwestie, wpływające na sposób stosowania praktyki w danym kraju?

Czy zróżnicowanie społeczne i odczucie społecznej sprawiedliwości decyduje o tym, w jaki sposób teoria jest realizowana w praktyce?

Drugiego dnia uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać wykładu profesora Risto Erasaari z Uniwersytetu Helsińskiego. Jest to wybitny fiński znawca teorii polityki społecznej i polityki kulturalnej. Koncentruje się na badaniach

historycznych i współczesnych uwarunkowań polityki społecznej i kwestiach państwa opiekuńczego, równości społecznej, społecznego porządku i zarządzania oraz reprezentacji społecznych ekspertyz i zarządzeń polityków. Wystąpienie R. Erasaari dotyczyło refleksji nad współczesnym państwem opiekuńczym i było bardzo szerokim treściowo, choć ograniczonym czasowo, wykładem na temat współczesnej koncepcji kultury, struktury społecznej, uznawanych wartości i roli pojęć, poprzez które opisujemy dzisiejszą rzeczywistość. R. Erasaari nakreślił społeczną przestrzeń działania, której cechą dominującą jest różnica, gdzie nawet te same pojęcia nie oznaczają tego samego działania. Rodzi to troskę o dobro wspólne, a jedyną drogę jego ustalania widzi on w dialogu konfrontujących się stron. W dalszej części wystąpienia prelegent opisywał stawianie się społeczeństwa na drodze podejmowania decyzji, polifoniczność organizacji społecznej, współczesną wiedzę, która jest nieco zaskakującym połączeniem wierzeń i wiedzy naukowej, problemy politycznej reprezentacji, by wreszcie zarysować aktualny (dynamiczny) porządek społeczny, który powstaje na drodze kompromisu zawieranego przez zróżnicowane podmioty. Poznanie tego porządku prowadzi – jego zdaniem – do odpowiedzi na pytanie: w jaki sposób uzasadniamy to, co robimy?

Ostatniego dnia wykład wygłosiła Nancy Arthur, profesor z Uniwersytetu Calgary w Kanadzie. Jest ona specjalistką w zakresie stosowanej psychologii i pracuje na Wydziale Edukacji, oraz jest praktykiem poradnictwa kariery; pracuje z dorosłymi,

jako doradca kariery w *Southern Alberta Institute of Technolgy* (SAIT). W badaniach interesuje się edukacją zawodową i zróżnicowaniem kulturowym, równością społeczną, tranzycjami międzykulturowymi i rozwojem zawodowym.

Niezwykle interesujące i gromadzące licznych słuchaczy było pierwsze seminarium dotyczące projektowania życia. Dotyczyło ono prezentacji badań podejmowanych przez zespół naukowców z kilku krajów europejskich: Belgii, Szwajcarii, Włoch, i Portugalii nad realizacją modelu poradnictwa w oparciu o założenia teorii poznawczej i konstruktywizmu. Głos zabrali Jean Pierre Dauwalder z Uniwersytetu w Lozannie, Maria Eduarda Duarte z Uniwersytetu w Lizbonie, Laura Note z Uniwersytetu w Padwie oraz Raoul van Esbroeck z Uniwersytetu w Brukseli. Wnioski z seminarium można sprowadzić do kilku punktów.

Po pierwsze, interwencja w projekt życia jednostki, jaką zakłada się w poradnictwie kariery, jest działaniem wymagającym porzucenia mitów, które są udziałem większości praktyków. Są to: (1) stabilizacja – traktowanie kariery, jako jednostajnej i liniowej drogi rozwoju, (2) dokonywanie wyboru, rozumianego, jako punkt zwrotny w życiu i (3) jako czyn dokonany w oparciu o dające się zidentyfikować narzędzia, (4) czyn niosący za sobą brzemienne skutki.

Po drugie, projekt życia to dynamiczna zróżnicowana i z natury otwarta struktura, która ze strony podmiotu wymaga stałej dyspozycji do jej konstruowania. Nie tyle zatem – zdaniem J.P. Dauwaldera – mamy do czynienia z wyborami, ile z refleksją nad tranzycjami, które z per-

spektywy czasu zdają się być świadomie podjętymi wyborami. Prelegenci podnieśli również kwestię paradoksów poradnictwa realizowanego w oparciu o ten model. Paradoks pierwszy, tkwi w tym, że w poradnictwie „*life design*” doradca pracuje indywidualnie z jednostką. To podmiot konstruuje kolejne etapy „tworzenia siebie”. Proces ten jednak zachodzi zawsze w konkretnym kontekście geograficznym, politycznym, społecznym i kulturowym. Jednakże doradca w trakcie pracy eliminuje ten kontekst (doradca i klient pracują niejako nad wypreparowanym elementem życia). Paradoks drugi widoczny jest w tym, że kognywiści podkreślają zmiany, czyli nagle i liczne zwroty doświadczane przez jednostki we współczesności, a jednocześnie zakładają ciągłość i niezmiennność tego stanu rzeczy. Wierząc w przyczynowo-skutkowy model życia, bardzo trudno jest rozdzielić przyczynę i skutek od siebie wzajemnie w życiu realnym. Model ten nie odpowiada na zapotrzebowanie praktyków poradnictwa, których rozlicza się z ilości i efektywności pracy. Propozycja badaczy, choć nośna i modna intelektualnie i mająca być może „właściwe” odniesienia do współczesności, nie daje się łatwo się przekuć na praktykę. Doradcy nie mają opracowanych standardowych narzędzi. Nie ma tym samym standardowej porady. Skazani jesteśmy na przypadki, wnioskowanie, ograniczone prognozy. Kognywiści z konieczności poszukują wskaźników szczęśliwego życia, dla oceny życia jednostki, która „rano jest dentystą, a wieczorem księgarzem”.

Rozwojowi zawodowemu doradcy poświęconych było kilka sesji. Przedsta-

wię obrady sesji 16, w której uczestniczyło około 10 osób. Przedmiotem dyskusji były trzy wystąpienia: Leonardo Evangelista, doradca kariery z Włoch prezentował europejski projekt systemu akredytacji doradców. Kari Hernetkoski, doradca kariery pracujący w szkołach podstawowych i średnich, opowiadał o codzienności poradnictwa w Finlandii z perspektywy doradcy, a badaczka z Uniwersytetu Masaryka w Czechach Lenka Hlouskova prezentowała wyniki badań kariery dyrektorów szkół. L. Hlouskova przedstawiła trzy obrazy kariery dyrektorów szkół, analizowane przy użyciu wydarzeń krytycznych. Sytuacje krytyczne traktowane były przez nią, jako wyzwania edukacyjne. Prezentowany materiał był gromadzony w oparciu o metodę biograficzną i dużą część wypowiedzi zajęły kwestie metodologiczne, co spotkało się z niezbyt dużym zainteresowaniem słuchaczy, z których większość była praktykami i oczekiwała na przedstawienie wyników.

Moje zainteresowanie wzbudziła relacja K. Hernetkowskiego, który z dużą swobodą opowiadał o trudnej sytuacji szkolnego doradcy. Słuchając go nie mogłem oprzeć się wrażeniu, że opowiada o doświadczeniach polskich. Okazuje się, że fińscy doradcy, pracujący w szkołach, podobnie jak ich polscy koledzy, nie mogą liczyć na wsparcie ze strony Ministerstwa Pracy. Doświadczają nieustannej reorganizacji Ministerstwa Edukacji, która skutkuje dla nich coraz mniejszą ilością środków, przeznaczanych na poradnictwo i brakiem inicjatyw prorozwojowych. Doradca jest pozostawiony sam sobie, nie może liczyć na pomoc

i pełną akceptację ze strony instytucji pomocy społecznej w gminie, w której pracuje, brak jest współpracy z innymi pracownikami. Doradca w szkole jest wykorzystywany do różnych prac. Jak określił to referent „robi wszystko” i mimo to, jest to „dobra fucha”, choć czas, jaki może przeznaczyć na poradnictwo indywidualne z uczniem, to jedynie 5 minut rocznie.

Największe zainteresowanie, wyrażające się w intensywnej dyskusji, wywołało wystąpienie L. Evangelisty. Przedstawił on propozycję opracowaną w ramach projektu *Leonardo da Vinci* konieczności potwierdzenia kompetencji doradców w zakresie świadczenia przez nich usług. Kontrowersję wzbudzał fakt, że jeśli korzystałyby z tego opracowania narodowe centrale zrzeszające doradców, które wydawałyby poszczególnym członkom certyfikaty, poświadczające nabycie niezbędnych umiejętności, to taka praktyka – zdaniem większości zgromadzonych na sali – byłaby kwestionowaniem dyplomu doradcy uzyskanego w uczelniach wyższych.

Sesja w mojej opinii pokazała, że środowiska badaczy i środowiska praktyków poradnictwa zainteresowane są innymi kwestiami. Płaszczyzną porozumienia byłyby badania odnoszące się do jakości i skuteczności praktyki poradnictwa.

W problematykę dotyczącą rozwoju zawodowego doradców wpisywało się również moje wystąpienie, które przedstawiało wyniki grupowych wywiadów przeprowadzonych z doradcami kariery w regionie lubuskim. Mówiłem o doświadczeniach przez doradców skutkach zróżnicowanego wykształcenia, proble-

mach wynikających z różnorodnej organizacji miejsc pracy, oraz o wzajemnych relacjach pracowników różnych placówek.

Również referat Bożeny Wojtasik z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, koncentrujący się na zagadnieniach polityki i poradnictwa, dotyczył kwestii rozwoju zawodowego doradców. Autorka przedstawiła ciekawą i szeroką analizę sytuacji polskiego poradnictwa w odniesieniu do kategorii użytych w tytule konferencji, tj.: spójności, współpracy i jakości.

Wiele miejsca na konferencji poświęcono doniesieniom z badań nad poradnictwem dla młodzieży. W tą problematykę wpisywały się wystąpienia pozostałych dwóch polskich koleżanek. Anna Paszkowska-Rogacz z Uniwersytetu Łódzkiego przedstawiła rezultaty realizacji projektu adresowanego do rodziców, którego założeniem było poszerzanie wiedzy rodziców na temat sposobów wspierania własnych dzieci w wyborach zawodowych. Z kolei Agnieszka Zembruska reprezentująca Dolnośląską Szkołę Wyższą we Wrocławiu prezentowała projekt wprowadzania tutoringu do polskiej szkoły, realizowany w stolicy Dolnego Śląska. Koncentrowała się na możliwościach pełnienia przez tutora roli doradcy w stosunku do podopiecznych uczniów. W jej opinii tutor mógłby wypełnić istniejący i dotkliwy brak poradnictwa w polskich szkołach.

Jedną z sesji poświęconych problematyce poradnictwa i doradztwa kariery dla młodzieży była sesja 4. W sesji tej prezentowano dwa wystąpienia autorstwa Finów. Matti Makela z Instytutu Rozwoju Zawodowego w Turku przed-

stawiał wyniki realizacji projektu pod nazwą VaSkooli realizowanego w latach 2004–2008, którego celem było zachęcenie młodych ludzi, zagrożonych wykluczeniem edukacyjnym i potencjalnym wykluczeniem z rynku pracy w regionie Turku i Salo, do podjęcia i ukończenia studiów. Był to projekt realizowany w ramach EQUAL. Projekt zakończył się sukcesem, bowiem ponad 80% jego uczestników kontynuowało naukę lub podjęło pracę. Pozytywny efekt był możliwy dzięki zaangażowaniu i współpracy wielu instytucji ich kreatywności i elastyczności, a także zapewnieniu wystarczającej liczby miejsc w szkołach i uczelniach dla potencjalnych kandydatów.

Drugie wystąpienie Päivi Atjonen i Sanna Mäkinen z Uniwersytetu w Joensuu, dotyczyło badań na zagadnieniu współpracy w poradnictwie kariery na terenie szkół średnich. Było to badanie będące częścią projektu *Rozwój doradztwa i poradnictwa* realizowanego w latach 2008–2010 w Finlandii. Autorki prezentowały uzyskane wyniki na temat współpracy w dwóch grupach. Pierwsza grupa wyników dotyczyła opinii doradców na temat ich współpracy z innymi doradcami na terenie własnej i innych szkół. W odniesieniu do kolegów we własnym miejscu pracy 49% doradców oceniło współpracę jako dobrą i bardzo dobrą, a 48% jako złą i mierną. W odniesieniu do doradców z innych szkół, dane te wynoszą odpowiednio 40% i 57%. Zdecydowanie gorsze wyniki badaczki uzyskały w drugiej grupie badającej współpracę pomiędzy doradcami szkolnymi a różnymi specjalistami: nauczycielami, doradcami z innych instytucji

itp. Jako złą i mierną współpracę z pracownikami młodzieżowych biur pracy oceniło 57% (38% udzieliło przeciwnej odpowiedzi); ze specjalistami organizacji biznesowych i agencji zatrudnienia 67% (pozytywnie ocenia taką współpracę 30%); ze specjalistami z resortu pracy 66% (jako dobrą ocenia współpracę 26%).

Gdyby spojrzeć na te dwie prezentacje łącznie, widać, że niosą dwa różne przesłania, pierwsza mówi o przykładzie współpracy zakończonej sukcesem, jednak w drugich, analiza opinii dotyczących współpracy, jest raczej negatywna w swej wymowie. A więc trudno podać jeden optymalny model pracy doradcy.

Podsumowanie

Podsumowując konferencję IAEVG, zastanawiam się, jaki obraz poradnictwa kariery pod kątem tematyki (spójności, współpracy i jakości) tego międzynarodowego spotkania się rysuje? Po pierwsze istotne znaczenie ma kontekst społeczny, który, jak uzmysłowił wszystkim uczestnikom R. Erasaari, jest mocno zróżnicowany i osiągnął krótkotrwałą wspólnotowość (spójność?) jedynie na drodze dialogu i kompromisu. W związku z tym zróżnicowanie i brak spójności w poradnictwie kariery są czymś, jeśli nie naturalnym, to efektem czasów, w jakich żyjemy. Po drugie wyraźnie odczułem rozdźwięk pomiędzy doradcami praktykami, a doradcami badaczami. Wydaje się, że jedynie badania dotyczące jakości i skuteczności praktyki poradnictwa mo-

gą być platformą współpracy i wzajemnego zrozumienia pomiędzy tymi dwiema grupami. Po trzecie prezentowane przykłady pokazują, że współpraca doradców pomiędzy sobą, a także z innymi przedstawicielami społeczeństwa, pozwala przewyciężyć zagrożenia marginalizacji i wykluczenia społecznego, tym samym ma ona sens i sprzyja osiągnięciu spójności społecznej, jednakże nie pozbawiona jest przeszkód i trudności.

Ważnym akcentem konferencji było wydanie deklaracji końcowej, co nastąpiło w ostatnim dniu. Deklaracja ta skierowana do polityków, zwraca uwagę na wartość doradztwa kariery w kryzysie ekonomicznym, a także przypomina o roli i znaczeniu doradztwa oraz poradnictwa w obliczu wychodzenia z kryzysu gospodarczego. W dokumencie podkreślono, że pierwszym zadaniem poradnictwa jest pomoc jednostce w kierowaniu jej rozwojem zawodowym, ale także ważna jest jego rola w utrzymaniu wysoko kwalifikowanej kadry i wysokiego poziomu ekonomicznego społeczeństwa. Poradnictwo i doradztwo kariery odgrywa istotną rolę we wspieraniu wzrostu gospodarczego i utrzymywaniu stabilności społecznej, pomaga wzmocnić społeczną spójność.

W deklaracji doradcy zgromadzeni w Jyväskylä, przypominają, że w czasach kryzysu, mogą być użyteczni dla decydentów we wskazywaniu na rosnące i zmieniające się potrzeby szybko przyrastającej liczby klientów, korzystających z poradnictwa w trudnym dla nich czasie. Oferta poradnictwa rozumiana jako dostarczanie jednostkom wsparcia i pomoc w odbudowie zachwianej pewności siebie, będzie ważną odpowiedzią na wy-

zwania, przed którymi stanie wiele krajów. Sprostanie wynikającym stąd zadaniom będzie łatwiejsze, gdy rządy będą przygotowane do realizacji zapotrzebowania w zakresie niesienia pomocy przez posiadanie wysokokwalifikowanej kadry i instytucji mogącej takiej pomocy dostarczać.

AIOSP/IAEVG, jako największa organizacja zrzeszająca doradców kariery na świecie, zwróciła się z apelem do decydentów i polityków, o zwiększenie wysiłków w kierunku wsparcia instytucji doradczych tak, by były one w stanie

dostarczać zainteresowanym usług, które pozwolą im radzić sobie z aktualnym kryzysem i zaadoptować się do szybkich zmian na rynku pracy. Stoi na stanowisku, że tym samym poradnictwo może przyczynić się do takich długotrwałych społecznych i ekonomicznych wyników, z których najważniejszym będzie poprawa organizacji społecznej i utrzymywanie społecznego ładu.

Marcin Szumigraj
Uniwersytet Zielonogórski